

زهکاتی سهرفتره و نه حکامه کانی حوکمی

زهکاتی سهرفتره

□ حوکمی زهکاتی سهرفتره

حوکمی زهکاتی سهرفتره واجبه له سهرفتره گشت موسوئمانیک : جا نه م موسوئمانه چ پیاو بیت یان ئافرهت ، وه چ بچوک بیت یان گهوره ، وه چ کهسیکی ئازاد بیت یان کویله ، وه نهو پیاوهی که خیزان و مندال و خزمهت کاری ههیه ، دهبیت زهکاتی سهرفتره بدات له بری خوئی و وه خیزان و مندال و خزمهت کارهکهی ، وه گشت نهو کهسانهی که به خیویانی دهکات ، بهلام به مهرجیک موسوئمان بن.

به بهنگهی نه م فهرموودهیه ، **عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ عَلَى كُلِّ الْعَبْدِ وَالْحُرِّ ، وَالذَّكْرِ وَالْأُنْثَى ، وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ** (1) ، واته : عبدالله ی کوری عمر (پهزای خودای پهروهردگاریان لیبیت) ، ووتی : پیغه مبهری خودا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زهکاتی سهرفتره ی فهرز کرد چوار مشت له خورما یان چوار مشت له جو ، له سهرفتره کویله وه کهسی ئازاد ، وه پیاو یان ئافرهت ، وه بچووک یان گهوره ، له موسوئمانان ، واته : نه م کهسانهی که زهکاتی سهرفتره یان له سهرفتره واجبه دهبیت موسوئمان بین. **تیبینی** : سهرفتره له سهرفتره دهوئله مهندو فهقیر واجبه ، بهلام مروقی فهقیر دهبیت خواردنی زیاتر هه بیت له بهشی خوئی و منداله کانی له ماوهی شهو و روژیک دا ، واته : نه گهر توانای دانی سهرفتره ی هه بیت له سهرفتره واجبه بیدات ، مهرج نیه تهنها کهسی دهوئله مهند بیدات ، که واته مروقی فهقیر جائیزه زهکاتی سهرفتره وهر بگریت ، وه دهبیت بشی دات نه گهر توانای هه بیت.

(1) رواه البخاري (1503) ، و مسلم (984) .

حیکمه تی واجب بوونی زهکاتی سهرفتره له سهر موسولمانان

خودای پهروهردگار زهکاتی سهرفتره واجب کردوه ، بو نهوهی بییته پاکه رهوهی رپوژووهوان له گشت نهو هه لانهی که به دم یان به کردار نه نجامی داوه ، له کاتی به رپوژوو بوونی ، وه خواردنیکه بو نهو که سانهی که هه ژار و نه دارن ، بو نهوهی بییته به دلخوشی و دل دانه وه یان ، به به لگهی نه م فهرموودهیه ، ﴿عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَضَ زَكَاةَ الْفِطْرِ طَهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ﴾⁽²⁾ ، واته : عبدالله ی کوری عباس (رهزای خودای پهروهردگاری لیبیته) فهرموی : (پیغه مبهری خودا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زهکاتی سهرفتره فهرز کرد له سهر موسولمانان بو نهوهی بییته پاکه رهوه یان له قسه و کرداری بی سوود و خراپ ، وه بو نهوهی بییته به خواردنیکه بو هه ژاران) .

﴿وَقَالَ وَكَيْعُ بْنُ الْجَرَّاحِ : زَكَاةُ الْفِطْرِ لِشَهْرِ رَمَضَانَ كَسُجُودِ السَّهْوِ لِلصَّلَاةِ تَجْبُرُ نُقْصَانَ الصَّوْمِ كَمَا يَجْبُرُ السُّجُودُ نُقْصَانَ الصَّلَاةِ﴾⁽³⁾ ، واته : وکیعی کوری جراح ووتی : زهکاتی سهرفتره له مانگی رهمه زاندا وهکو سوجهی سه هو وایه له نویژدا ، نه م زهکاته که م و کوریه کانی رپوژوو چاک دهکاته وه ، هه ر وهکو چون سوجهی سه هو که م و کوریه کانی نویژ چاک دهکاته وه .

نه ندازهی به خشینی زهکاتی سهرفتره

زهکاتی سهرفتره واجبه له سهر موسولمانان به نه ندازهی چوار مشت به پری ههردوو دهست ، وه پیویسته به دهستیکی نه زور گه وره وه نه زور بچوک زهکاته که ی پیوان بکریت ، وه ههروهها زانایان ده لین چوار مشت به کیلو دهکاته نزیکه ی (3) سی کیلو گرام ، نه گه ر که سیک بیه ویت به کیلو زهکاته که بدات ، به به لگهی نه م فهرموودهیه ، ﴿عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ يَقُولُ كُنَّا

(2) حسن ، صحیح ابن ماجه (1492) .

(3) صفة الصفة (113/3) .

نُخْرَجُ زَكَاةُ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ أَقْطٍ أَوْ صَاعًا مِنْ زَيْبٍ⁽⁴⁾ وَاتِهِ : نُهْ بُو سَعِيدٌ ، نُهْمُ صَحَابِيهِ بِهَرِيْزِهِ دَهْفَهْرَمُوَيْتِ : نِيْمُهُ زَهْكَاتِي سَهْرَفْتَرَهْمَانِ دَهْدَا چَوَارِ مِشْتِ لَهْ خَوَارْدَنِ ، يَانِ چَوَارِ مِشْتِ لَهْ جُوْ ، يَانِ چَوَارِ مِشْتِ لَهْ خَوْرْمَا ، يَانِ چَوَارِ مِشْتِ لَهْ كَهْ شَكْ ، يَانِ چَوَارِ مِشْتِ لَهْ مِيُوْژْ ، وَهْ هَهْرُوَهْمَا زَانَايَانِ دَهْلِيْنِ ، پِيُوَيْسْتَهْ نُهْمُ جُوْرَهْ خَوَارْدَنَهْ بَدْرِيْتِ كَهْ زِيَاْتَرِ خَهْ لُكِيْ بَهْ كَارِيْ دَهْهِيْنِنِ وَ دَهْيَخُوْنِ ، بُوْ نَمُوْنَهْ نِيْسْتَا لَهْ وَوَلَاتِيْ نِيْمَهْ زِيَاْتَرِ بَرِيْنِجِ دَهْ خُوْرِيْتِ بُوْيهْ پِيُوَيْسْتَهْ بَرِيْنِجِ بَدْرِيْتِ .

نَايَا پِيُوَيْسْتَهْ خَوَارْدَنِ بَدْرِيْتِ يَانِ پَارَهْ ؟

نُهْ گَهْر لَهْ فَهْرَمُوُوْدَهْ كَانِيْ پِيْغَهْمَبَهْرِيْ خُوْدَا ﷺ وَوَرْدِ بِيْنَهْ وَهْ ، دَهْبِيْنِيْنِ خَوَارْدَنِيْ لَهْ سَهْرِ مُوسُوْثَمَانَانِ وَاجِبِ كَرْدُوُوْهْ نَهْ كِ پَارَهْ ، وَهْ لَهْ سَهْرَدَهْمِيْ پِيْغَهْمَبَهْرِدَا ﷺ مُوسُوْثَمَانَانِ پَارَهْيَانِ هَهْ بُوُوْهْ ، بَهْ لَامْ لَهْ گَهْلْ نُهْ وَهْ شَدَا نُهْمَرِيْ پِيْ نَهْ كَرْدَنِ كَهْ پَارَهْ بَدَهْنِ بُوْ زَهْكَاتِيْ سَهْرَفْتَرَهْ ، بَهْ لُكُوْ نُهْمَرِيْ پِيْ كَرْدَنِ كَهْ خَوَارْدَنِ بَدَهْنِ ، وَهْ پِيْغَهْمَبَهْرِيْ خُوْدَا ﷺ نِيْرْدَرَاوَهْ لَهْ لَايِ خُوْدَايِ پَهْرُوَهْرْدِگَارِ بُوْ نُهْ وَهِيْ پِيْمَانِ بَلِيْتِ وَفِيْرْمَانِ بَكَاتِ گِشْتِ نُهْمُ شْتَانَهِيْ كَهْ بُوْ نِيْمَهْ بَاشِنِ ، كَهْ وَاتَهْ نُهْ گَهْر دَانِيْ پَارَهْ لَهْ جِيَاْتِيْ خَوَارْدَنِ بَاشْتَرِ بُوُوَايَهْ ، پِيْغَهْمَبَهْرِيْ خُوْدَا ﷺ بَهْ نِيْمَهِيْ دَهْوَتِ ، بُوْيهْ بُوْ هِيْجِ كَهْ سِيْكَ دَرُوْسْتِ نِيَهْ ، شَتِيْكَ بَلِيْتِ يَانِ شَتِيْكَ بَكَاتِ بَهْ نَاوِيْ دِيْنِ ، كَهْ پِيْغَهْمَبَهْرِيْ خُوْدَا ﷺ نَهِيْ وَتَبِيْتِ يَانِ نَهْ يَكْرَدِيْتِ ، كَهْ وَاتَهْ دَانِيْ پَارَهْ لَهْ جِيَاْتِيْ خَوَارْدَنِ ، مُوَخَالَهْفَهِيْ سُوْنَهْتِ وَ نُهْمَرِيْ پِيْغَهْمَبَهْرِيْ خُوْدَايَهْ ﷺ ، بُوْيهْ جَانِيْزِ نِيَهْ وَ دَرُوْسْتِ نِيَهْ پَارَهْ لَهْ جِيَاْتِيْ خَوَارْدَنِ بَدْرِيْتِ .

وَهْ هَهْرُوَهْمَا نِيْمَامِيْ (مَالِكِ) وَ نِيْمَامِيْ (شَافِعِيْ) وَ نِيْمَامِيْ (أَحْمَدِ) رَهْزَايِ خُوْدَايِ پَهْرُوَهْرْدِگَارِيَانِ لِيْبِيْتِ ، هَهْرِ سِيْكِيَانِ يَهْ كِ دَهْ نِگْنِ لَهْ سَهْرِ نَادَرُوْسْتِيْ دَانِيْ پَارَهْ لَهْ جِيَاْتِيْ خَوَارْدَنِ ، كَهْ وَاتَهْ نِيْمَهْ شِ دَهْبِيْتِ يَهْ كِ دَهْ نِگْ بِيْنِ لَهْ سَهْرِ بُوْ چُوْنِيْ نُهْمُ سِيْ نِيْمَامَهْ بَهْرِيْزَانَهْ ، چُوْنَكِهْ بُوْ چُوْنَهْ كَهْ يَانِ

(4) رواه البخاري ومسلم .

له‌سه‌ر سوننه‌ت و رییازی پیغه‌مبهره ﷺ ، به‌لام ئیمامی (أبو حنیفه) ره‌حمه‌تی خودای په‌روه‌ردگاری لی بیټ ، به جائیزی داناوه که پاره بدریټ ، به‌لام بو ئیمه دروست نیه له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا گویرایه‌لی بکه‌ین ، چونکه بو‌چونه‌که‌ی پیچه‌وانه‌ی سوننه‌ت و رییازی پیغه‌مبهری خودایه ﷺ ، وه هه‌ر کرده‌وه‌یه‌ک یان قسه‌یه‌ک به‌لگه‌ی له‌سه‌ر نه‌بوو ده‌بیټ رت بکریټه‌وه و قه‌بول نیه ، به به‌لگه‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌یه **﴿مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا ؛ فَهُوَ رَدٌّ﴾** ⁽⁵⁾ واته : هه‌ر که‌سی‌ک کرده‌وه‌یه‌ک بکات به ناوی دین وه ئیمه ئه‌مرمان پی نه‌کردبیټ ئه‌م کرده‌وه‌یه مه‌ردوده‌و قه‌بول نیه ، وه خودای په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رمویټ **﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا﴾** [مریم : 64].

واته : ئه‌ی محمد ﷺ په‌روه‌ردگاری تو هیچ شتیکی له بیر نه‌کردوو ، که‌واته هه‌ر شتی‌ک باشبیټ بو خه‌لکی خودای په‌روه‌ردگار له بیری نه‌کردوو به پیغه‌مبهره‌که‌ی راگه‌یاندوو بو ئه‌وه‌ی به خه‌لکی بلیټ بیکه‌ن ، که‌واته له‌م فه‌رمووده‌یه بو‌مان ده‌رده‌که‌ویټ هه‌ر که‌سی‌ک کرده‌وه‌یه‌ک به ناوی دین بکات به‌بی به‌لگه ، ئه‌و که‌سه کرده‌وه‌که‌ی لی قه‌بول ناکریټ وه‌کو دانی پاره له جیاتی خواردن ، وه له‌م ئایه‌ته پیروژه‌شدا بو‌مان ده‌رده‌که‌ویټ که هه‌ر شتی‌ک باش بیټ بو خه‌لکی خودای په‌روه‌ردگار له بیری نه‌کردوو ، که‌واته ئه‌گه‌ر دانی پاره باشتر بو‌وايه له خواردن ، خودای گه‌وره پیغه‌مبهره‌که‌ی لی ئاگادار ده‌کردوو ، وه پیغه‌مبهریش ﷺ ئیمه‌ی لی ئاگادار ده‌کردوو والله اعلم .

کاتی به‌خشینی زه‌کاتی سه‌رفتره

باشترین و خیرترین کات بو به‌خشینی زه‌کاتی سه‌رفتره ، پیش ئه‌نجام دانی نویژی جه‌ژنی په‌مه‌زانه ، به به‌لگه‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌یه ، **﴿عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ**

(5) متفق علیه .

بِرْكَاتِ الْفِطْرِ أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلَاةِ ﴿٦﴾ ، واته : عبدالله ی کوری عمر (رهزای خودای پهروهردگاریان لیبیت) فهرموی : پیغه مبهری خودا ﷺ نه مری کرد به به خشینی زهکاتی سهرفته ، پیش چوونی خه لک بو نویژی جه ژن ، وه ههروهها جائیزه رُوْثِيْكَ يان دوو رُوْثِيْكَ يان بدریت ، به به لگه ی نه م فهرموده یه ، ﴿رَوَى الْبُخَارِيُّ رَحِمَهُ اللهُ : أَنْ الصَّحَابَةَ كَانُوا يُعْطُونَ قَبْلَ الْفِطْرِ بِيَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ﴾ ﴿٧﴾ ، واته : ئیما می بوخاری ره حمه تی خودای پهروهردگاری لیبیت ریوایه تی کردووه ، که هاوه له کانی پیغه مبهری خودا ﷺ زهکاتی سهرفته یان ده دا رُوْثِيْكَ يان دوو رُوْثِيْكَ يان بدریت جه ژن .

وه ههروهها حه رامه دواختنی زهکاتی سهرفته له کاتی خو ی به بی عوزر ، چونکه پیغه مبهری خودا ﷺ فهرمویه تی : ﴿فَمَنْ آدَّاهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَقْبُولَةٌ ، وَمَنْ آدَّاهَا بَعْدَ الصَّلَاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقَاتِ﴾ ﴿٨﴾ ، واته : هه رکه سی : زهکاتی سهرفته بدات پیش نویژی جه ژن ، زهکاته که ی دروسته و قه بووله ، به لام هه رکه سی که له دوا ی نویژی جه ژن بیدات ، نه وه ته نها به خیر و سه ده قه یه کی بو حیساب ده کریت ، به لام زهکاته که ی له سه ر نه ستوی لا ناکه ویت هه تاوه کو دووباره نه یداته وه ، وه به هو ی تاخیر کردنه که شی تاوانبار ده بیت ، نه گه ر که م ته رخمی کرد بیت .

نایا زهکاتی سهرفته به کی ده چیت؟

زهکاتی سهرفته به و که سانه ده دریت که نه و پارو ماله ی هه یانه به ته واوی به شیان ناکات ، بو نمونه نه گه ر که سی که پیویستی به (یه ک ملیون هه بیت) بو نه وه ی ژیانی مال و مندالی خو ی پی به ریوه ببات ، به لام ته نها (نیو ملیونی) هه یه ، یان که می که زیاتر ، نه م که سه دروسته زهکاتی سهرفته ی پی بدریت ، چونکه ماله که ی به ته واوی به شی ناکات و کیفایه تی نه و نیه .

(6) رواه البخاري ومسلم .

(7) رواه البخاري (1511) .

(8) متفق عليه .

به به لگه‌ی نهم فەرمووده‌یه : ﴿ وَطُعْمَةً لِّلْمَسْكِينِ ﴾⁽⁹⁾ .

واته : زهکاتی سهرفته‌ره واجبیکه ده‌بیت بدریت بهو که سانه‌ی که‌وا ماله‌که‌یان به‌ش ناکات .

وه ووشه‌ی (المسکین) واته : نه‌و که‌سه‌ی که نیوه‌ی مائی هه‌یه یان زیاتر ، به‌لام به‌شی ناکات .

که‌واته بۆمان ده‌رکه‌وت ، که زهکاتی سهرفته‌ره دروست نیه بهو که‌سانه بدریت که ده‌وله‌مه‌ندن ، به‌لکو ده‌بیت بهو که‌سانه بدریت که هه‌چی‌یان نیه ، یان هه‌ندیکیان هه‌یه به‌لام به‌شیان ناکات ، والله أعلم .

چه‌ند سود و تیبینیه‌ک سه‌باره‌ت به زهکاتی سهرفته‌ره

1. زهکاتی سهرفته‌ره باشتره بیده‌یت بهو که‌سانه‌ی که دانیشتووی نهم شارهن که تو‌ی تیدا دانیشتووی ، به‌لام هه‌ندی‌ک له زانایان ده‌لین نه‌گهر سهرفته‌ره‌که بۆ دانیشتوانی غه‌یری شاری خۆت بنی‌ری دروسته ، به‌لام باشتر وایه بیده‌يته دانیشتوانی شاری خۆت⁽¹⁰⁾ .

2. نه‌گهر که‌سی‌ک له‌بیری بچیت زهکاتی سهرفته‌ره بدات پیش نویژی جه‌ژن ، ئینجا له‌دوای نویژی جه‌ژن به‌بیری هاته‌وه ، دروسته بۆ نه‌و که‌سه سهرفته‌ره‌که‌ی له‌ دوای نویژ بدات چونکه به‌ عه‌مدی نهم هه‌له‌یه‌ی نه‌کردووه ، **وقد قال تعالی : ﴿ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ** **أَخْطَأْنَا ﴾ (البقرة : 286)** واته : خودایه لیمان مه‌گهره کاتی‌ک شتی‌ک له‌بیر ده‌که‌ین یان به‌هه‌له‌ ده‌یکهن⁽¹¹⁾ .

3. سوننه‌ته زهکاتی سهرفته‌ره بدریت بۆ نه‌و منداله‌ی له‌ناو زگی دایکی دایه و هیشتا له‌ دایک نه‌بووه ، به‌لام واجب نیه ، واته نه‌گهر بۆ بدریت خیره وه نه‌گهر بۆی نه‌دریت تاوان نیه⁽¹²⁾ .

(9) حدیث صحیح .

(10) انظر : مجموع فتاوي ابن باز ، ج/14 ص214 .

(11) انظر : فتاوي ابن باز ، ج/14 ص215 .

(12) انظر : فتاوي و رسائل للعثيمين ، ج/18 ص255 .

4. زهکاتی سهرفته له بدایهتی رههزان دروست نیه بدریت ، به لام پوژیک یان دوو پوژ پیش جهژن دروسته⁽¹³⁾ .

5. بهخشینی زهکاتی سهرفته زیاتر له نهاندازهی خوئی دروسته ، به مهرجیک نهگهر کهسهکه مهبهستی بهم زیادهیه خیر و صدهدهقهیهکی جیا بیت له سهرفتهکه ، به لام نهگهر مهبهستی لهم زیادهیه ههر زهکاتی سهرفتهکه بیت نهوه بیدعهیه و دروست نیه ، چونکه نهاندازهی بهخشینی زهکاتی سهرفته پیغه مبهری خودا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بوئیهمی داناوهو دروست نیه بو هیج کهسیک پیش ووته و نه مرهکانی پیغه مبهری خودا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بکه ویتتهوه⁽¹⁴⁾ .

6. زهکاتی سهرفته تهها له سهر دهوله مهندان واجب نیه ، به لکو له سهر فهقیرانیش واجبه ، به لام به مهرجیک نهم فهقیره خواردنی خوئی و مندالهکانی زیاتر بیت له شه و پوژیک ، واته توانای نهوهی هه بیت که سهرفتهکه له بری خوئی و مندالهکانی بدات ، که واته دروسته نهم جوړه فهقیرانه زهکاتی سهرفته وهر بگرن ، وه واجبیشه بیدهن ، چونکه بو بهخشینی زهکاتی سهرفته (حهدی نیصاب) مهرج نیه⁽¹⁵⁾ .

تیبینی : له کاتی نویسی نهم نامیلکهیه سوودم وهر گرتووه لهم کتیبانهی خوارهوه :

1. التعليقات الرضية على الروضة الدية لشيخ محمد بن ناصر الدين الالباني رحمه الله .
2. الملخص الفقهي لشيخ د. صالح بن فوزان الفوزان حفظه الله .
3. الوجيز في فقه السنة والكتاب العزيز لشيخ د. عبدالعظيم بن بدوي .
4. الفقه الميسر وأدلته من القرآن والسنة لشيخ سعد يوسف محمود ابو عزيز .
5. مجموع فتاوي ابن باز رحمه الله .
6. فتاوي ورسائل لابن عثيمين رحمه الله .

وصلی الله علی نبینا محمد وآله وصحبه وسلم

(13) انظر : فتاوي و رسائل للعثيمين ، ج/18 ص264 .

(14) انظر : فتاوي و رسائل للعثيمين ، ج/18 ص264 .

(15) انظر : فتح الباري ، 3/46 .

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين
اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم
وُثِبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

ناماده کردنی ماموستا ههنگورد مصطفی گه لالی

(مافی گشت موسلمانیکه بۆسودوه رگرتن و بلاوکردنه وهی ئەم بابته وه گشت
بابته کانی مایه پری فهرمووده)

www.fermude.com